The background is a dark blue gradient with a starry texture. It features several abstract circular elements: a large scale on the left with numbers from 140 to 260, and several smaller circles with arrows indicating clockwise or counter-clockwise rotation. The text is centered on the right side in a bold, white, sans-serif font.

ПОДРАЗЛИВІСТЬ ОДНОКЛІТИННИХ ОРГАНІЗМІВ ТА ГРИБІВ

ДІЯЛЬНІСТЬ ПРО- ТА ЕУКАРІОТІВ ЗАЛЕЖИТЬ ВІД:

харчових
ресурсів

температур
и

КИСЛОТНОСТІ

СОЛОНОСТІ

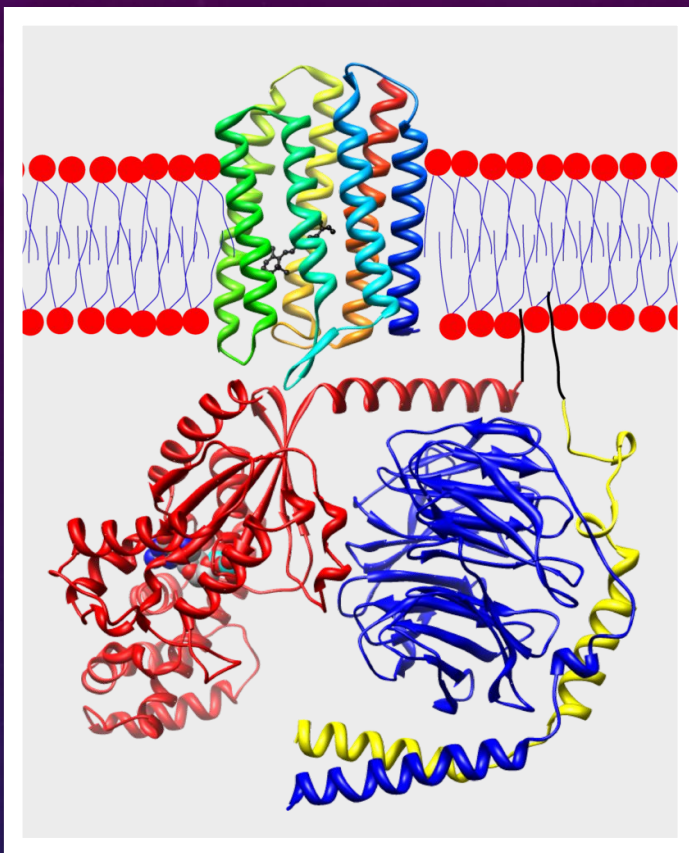
ОСВІТЛЕНОСТ
і
середовищ
а

ЧУТЛИВІСТЬ СВІТЛА

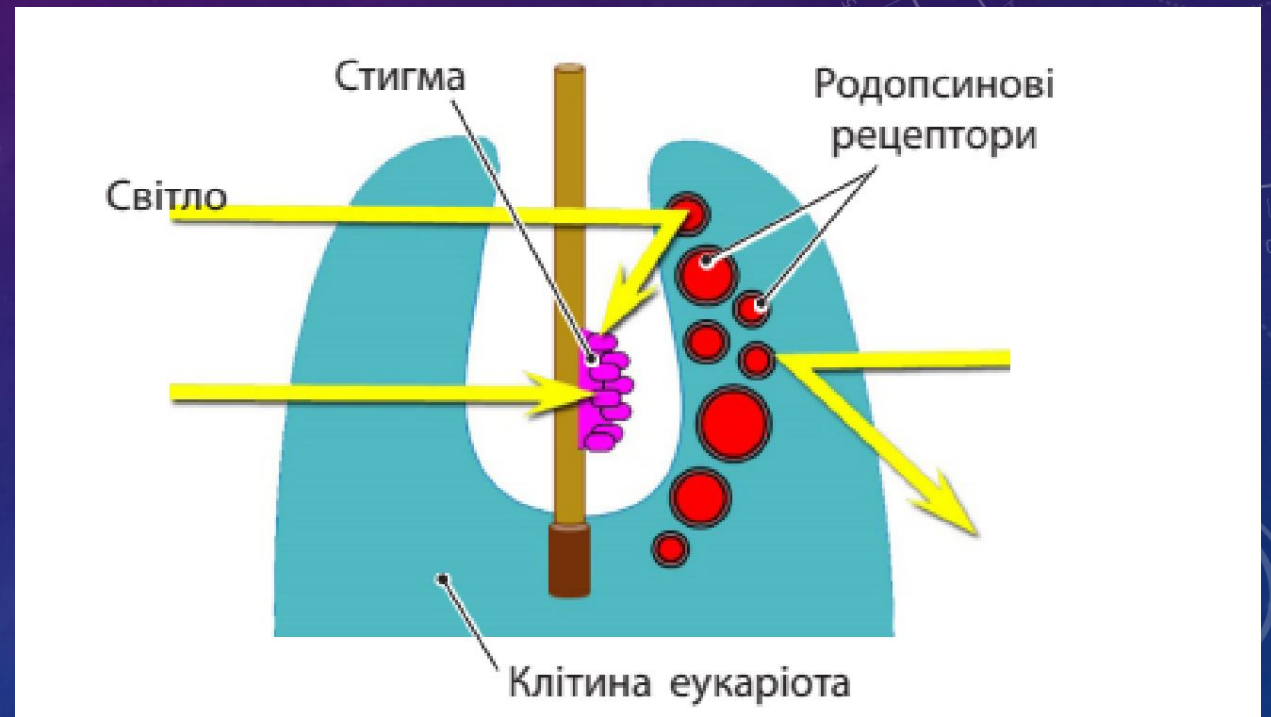

Родопсин — білок,
що експресується
в фоточутливих
клітинах тварин

Стигма, або вічко — світлочутлива
органела клітини найпростіших, наприклад
евгленових

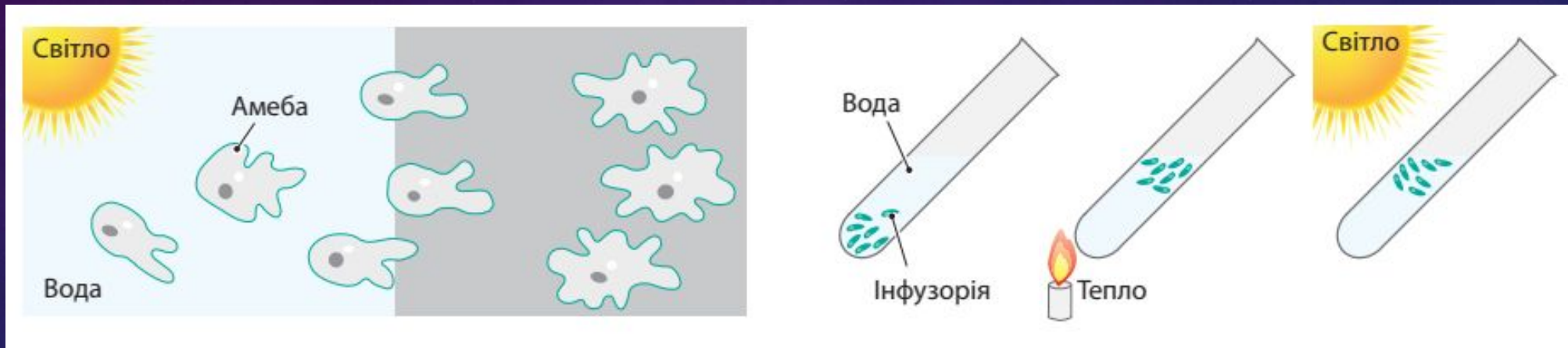

Принцип роботи стигми в евглени

ЩО ТАКЕ ТАКСИС?

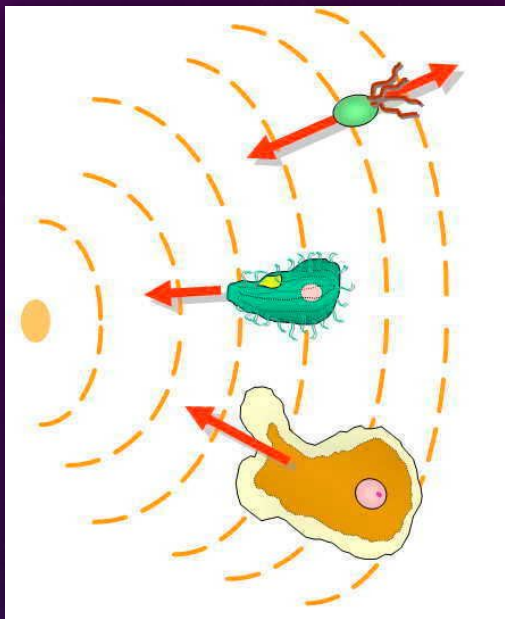
Таксис - рухові реакції клітин у відповідь на подразник, що діє з одного боку

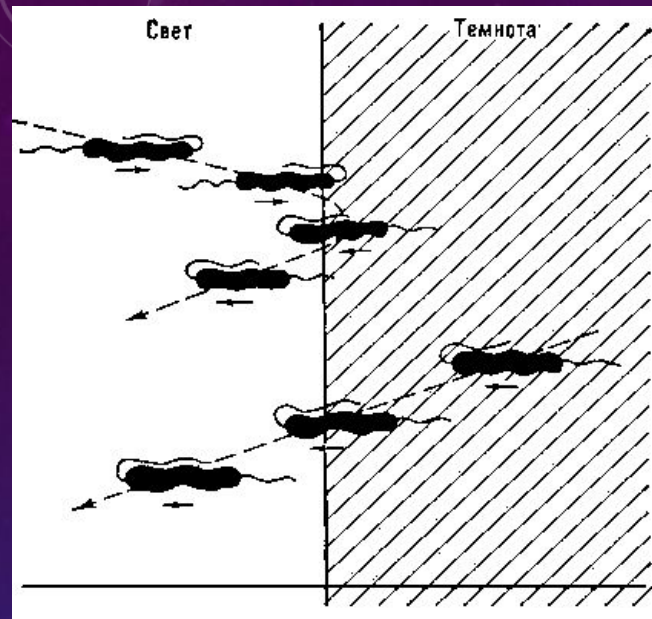
ВИДИ ТАКСИСІВ ЗА ДЖЕРЕЛОМ ПОДРАЗНЕННЯ

Назва таксису	Напрямок руху
Фототаксис	У бік світла (водорості, гамети грибів) або від нього (молоді плазмодії слизовиків)
Термотаксис	До ділянки з оптимальною температурою (інфузорії, джгутиконосці)
Хемотаксис	У напрямку збільшення або зменшення концентрації певної речовини — глюкози, хлориду натрію, сигнальної молекули (властивий усім рухливим одноклітинним)
Гідротаксис	У напрямку збільшення вологості (ґрунтові амеби)
Аеротаксис	У бік збільшення концентрації кисню (аеробні організми) або її зменшення (анаеробні організми)
Магнітотаксис	У магнітному полі (протеобактерії, інфузорії)
Геотаксис	Перпендикулярно до напрямку дії сили тяжіння (донні мікроорганізми)
Тигмотаксис	Зумовлений механічним контактом із подразником, наприклад хижак

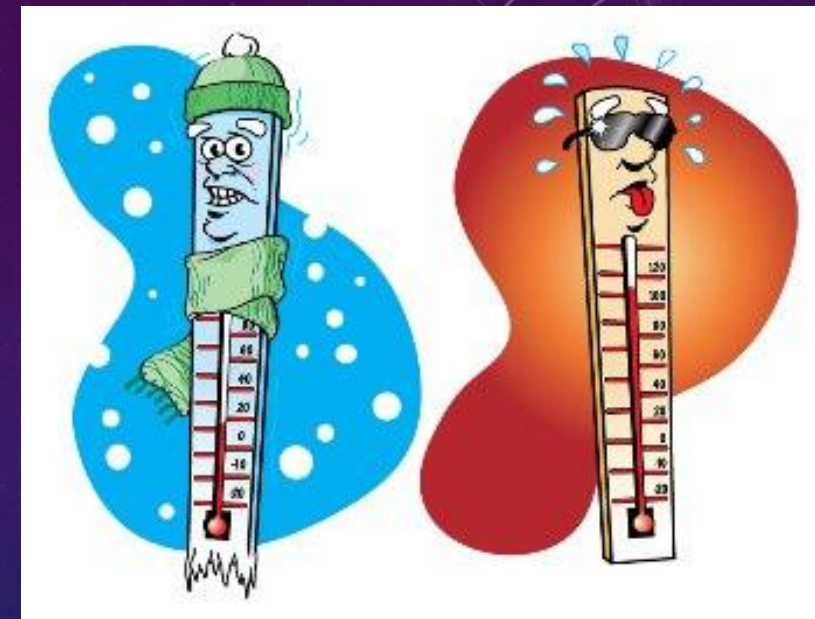
Хемотакси

С

Фототакси

С

Термотакс

ИС

Аеротакси

С

МІЖОРГАНІЗМОВА ПЕРЕДАЧА СИГНАЛІВ У ПРОКАРІОТІВ, ПРОТИСТІВ І ГРИБІВ

Прокаріоти та нижчі еукаріоти здатні здійснювати міжклітинну комунікацію — обмін інформацією між окремими клітинами

Сутність цього

Консолідовано реагувати на дію зовнішніх умов, наприклад, присутність поживних речовин або антибіотиків

Обмінюватися генетичною інформацією (бактерії, гриби)

Утворювати скупчення — біоплівки, псевдоплазмодії, плодові тіла (міксобактерії, деякі слизовики)

Мал. 2.4. Плодове тіло заввишки 1 мм, яке утворили міксобактерії, що зібрались разом завдяки міжклітинній комунікації

Утворення
скупчень

Ключова ідея

ЗАНЯТТЯ

1. Прокаріоти, протисти і гриби реагують на хімічні речовини, світло, дотик, магнітне поле, сигнали інших організмів;
2. Чутливість до цих факторів забезпечується білковими рецепторами, подекуди зібраними у спеціальні органели — стигми, магнетосоми тощо;
3. Рухові реакції одноклітинних організмів у відповідь на спрямовану дію певного фактора називають таксисами.